

Lp.	Program operacyjny	Instytucja zlecająca badanie	Tytuł badania	Wniosek wynikający z badania (strona w raporcie)	Treść rekomendacji	Podmiot odpowiedzialny za wdrożenie rekomendacji (adresat rekomendacji)	Proponowany przez Wykonawcę sposób wdrożenia rekomendacji	Proponowany termin wdrożenia rekomendacji (kwartał)	Klasyfikacja	Obszar tematyczny	Bazowy status rekomendacji	Sposób wdrożenia rekomendacji	Uzasadnienie
1	RPO WD	IZ RPO WD	„Ewaluacja efektów wsparcia przedsiębiorstw (w tym MŚP) oraz ich innowacyjności i internacjonalizacji w województwie dolnośląskim w perspektywie 2014-2020.”	1. Ważnym elementem dystrybucji wsparcia z RPO WD stały się Dolnośląskie Inteligentne Specjalizacje, które pozwalają na określone, tematyczne koncentrowanie wsparcia zgodnie z wyznaczonymi DIS. Jednak, inteligentne specjalizacje określone zostały stosunkowo dawno (2015 r.) i dlatego wskazany byłby ich całościowy przegląd, realizowany w formie wyodrębnionego zadania projektowego, z wykorzystaniem podejścia tzw. przedsiębiorczego odkrywania. Przy okazji tej weryfikacji wskazane byłoby doprecyzowanie znaczenia pojęć charakteryzujących DIS –obecnie tak nie jest, co sprawia pewne trudności w ich operacyjnym wykorzystaniu. [str. 47-50, 99-100, 139]	W ramach procesu przedsiębiorczego odkrywania, przeprowadzenie kompleksowego przeglądu aktualnie obowiązujących dziedzin DIS, pod kątem odpowiedniego (ewentualnego) odzwierciedlenia zmian otoczenia społeczno-gospodarczego, prognoz i trendów, jak również w celu rozważenia / wypracowania zmian silnie nawiązujących do długookresowych wyzwań społeczno-gospodarczych. Doprecyzowanie pojęć / znaczenia / pojemności poszczególnych dziedzin DIS (i ich podobszarów), w celu uczynienia całego modelu narzędziem o walorach operacyjnych. Za szczególnie wskazane należy uznać również zaprojektowanie i wdrożenie systemu monitoringu funkcjonowania DIS, przewidującego cykliczne przeglądy, realizowane z uwzględnieniem zasady przedsiębiorczego odkrywania (udoskonalenie systemu obecnie funkcjonującego). [str. 49-50, 99-100, 139-140]	UMWWD, ZWD	Podjęcie decyzji w sprawie projektu (a w konsekwencji jego uruchomienie), w ramach którego dojdzie do kompleksowego przeglądu katalogu DIS, ewentualnie weryfikacji / korekty obecnie obowiązujących dziedzin i podobszarów. Następnie wypracowanie opisów dziedzin DIS wraz ze wskazaniami co do sposobów ich identyfikacji. Opracowanie materiałów informacyjnych dla przedsiębiorców w sprawie kwalifikowania projektów z uwzględnieniem katalogu DIS. Publikacja (elektroniczna) i działania promocyjne, dotyczące wypracowanej koncepcji. Zaprojektowanie, zoperacjonalizowanie i uruchomienie systemu monitorowania DIS – jako wyodrębnionego zadania dla wyłonionej w tym celu „podgrupy” zadaniowej, pracującej z udziałem doradców zewnętrznych (wyłonienie niezależnego doradcy).	31 marca 2022	Pozasystemowa	Innowacyjność oraz badania i rozwój	rekomendacja zatwierdzona w całości (wdrożona)	Przeglądu katalogu DIS, weryfikacja korekty obecnie obowiązujących dziedzin i podobszarów. Wypracowanie opisów dziedzin DIS wraz ze wskazaniami co do sposobów ich identyfikacji.	Rekomendacja została zrealizowana poprzez opracowanie dokumentu DIS 2030, w którym zostały zweryfikowane Dolnośląskie Inteligentne Specjalizacje
2	RPO WD	IZ RPO WD	„Ewaluacja efektów wsparcia przedsiębiorstw (w tym MŚP) oraz ich innowacyjności i internacjonalizacji w województwie dolnośląskim w perspektywie 2014-2020.”	2. Z uwagi na znaczenie DIS wydaje się wskazane wzmocnienie ich roli w mechanizmie selekcyjnym projektów dofinansowywanych ze środków RPO WD (w praktyce chodzi tu o kolejną perspektywę finansową RPO WD), tak aby w portfelu wspieranych projektów występowała większa liczba przedsięwzięć wpisujących się w katalog specjalizacji (w sferze wspierania B+R+I). [str. 49-50, 99-100, 139]	W ramach działań dotyczących programowania wsparcia publicznego na szczeblu regionalnym (RPO WD) należy przyjąć rozwiązania zapewniające większą koncentrację wspieranych projektów na dziedzinach DIS. [str. 140]	IZ RPO WD 2021-2027	W toku ustalania szczegółów, dotyczących selekcji projektów do dofinansowania (kryteria wyboru projektów) należy wzmocnić znaczenie DIS – jako obligatoryjnych w sferze projektów dotyczących B+R, a także – przynajmniej w części konkursów, w których finansowane przedsięwzięcia nie będą musiały obejmować pierwiastka badawczo-rozwojowego (na wzór obecnego Działania 1.5 RPO WD) lub też wprowadzić wzmocnienie preferencji dla projektów wpisujących się w DIS.	30 czerwca 2022	Programowa operacyjna	System realizacji Polityki Spójności, przedsiębiorczość, innowacyjność oraz badania i rozwój	rekomendacja zatwierdzona w całości	Po zatwierdzeniu RPO WD 2021-2027 przygotowanie kryteriów wyboru projektów zgodnie z rekomendacją	Programowanie wsparcia w ramach kolejnego okresu finansowania
3	RPO WD	IZ RPO WD	„Ewaluacja efektów wsparcia przedsiębiorstw (w tym MŚP) oraz ich innowacyjności i internacjonalizacji w województwie dolnośląskim w perspektywie 2014-2020.”	3. Konieczne jest dalsze aktywizowanie współpracy sektora przedsiębiorstw ze sferą instytucji naukowo-badawczych. Jeśli chodzi o zmiany w tym zakresie, to oczywiście sytuacja zmienia się na lepsze, ale wciąż jest daleka od ideału. W związku z tym wskazana jest kontynuacja wsparcia zorganizowanego w postaci interwencji na wzór obecnych działań 1.2, 1.5. Nadal formę interwencji stanowić powinny działania typu „bon na innowacje”, odpowiednio uatrakcyjnione i możliwie szeroko dostępne. Jednocześnie należy rozważyć rekonstrukcję instrumentów interwencji stosowanych w celu wspierania internacjonalizacji dolnośląskich MŚP. Konieczna jest również zmiana formuły (podejścia) w zakresie wspierania internacjonalizacji – jest to nadal pożądanym kierunkiem interwencji, ale wspieranie tych procesów powinno być realizowane inaczej niż obecnie, gdyż zastosowany model wsparcia wydaje się wątpliwy (o ograniczonej efektywności). [str. 77-79, 81-82, 85-86, 92-93, 98-100]	W procesie programowania działań wspierających nowej edycji RPO WD należy przewidzieć interwencje o logice podobnej do wsparcia oferowanego w obecnym RPO WD – na wzór działań 1.2 i 1.5; z uwzględnieniem programów typu „bon na innowacje”. Z drugiej strony dyskusyjnie wydaje się kontynuowanie wsparcia na internacjonalizacji w formule obecnej do podobnej (wspieranie internacjonalizacji pozostaje istotne, jednak konieczne jest wypracowanie innego modelu wsparcia). [str. 96-99]	IZ RPO WD 2021-2027, DIP	Zadania szczegółowe realizowane w ramach funkcji programowania nowej perspektywy RPO WD w sferze interwencji dotyczących badań i rozwoju oraz innowacyjności. Wypracowanie nowej koncepcji wspierania internacjonalizacji dolnośląskich MŚP (np. jako wsparcia uzupełniającego działania związane z realizacją wdrożeń nowych wyrobów lub usług, a nie poprzestawania na tworzeniu dokumentacji planistycznej typu „Plan rozwoju eksportu”. W tym celu zasadne będzie zamówienie szczegółowej ekspertyzy obrazującej dobre praktyki europejskie / światowe skierowane na internacjonalizację MŚP).	30 czerwca 2022	Programowa operacyjna	System realizacji Polityki Spójności, przedsiębiorczość, innowacyjność oraz badania i rozwój	rekomendacja, która została zaakceptowana do wdrożenia w części, i działania wdrożeniowe jeszcze się nie rozpoczęły,	zapisy dokumentacji konkursowej w nowych naborach w nowej perspektywie	Jedynie wartościowe elementy dotyczące internacjonalizacji przedsiębiorstw to fizyczne uczestnictwo w targach. Wszelkie opracowania dokumentów doradczych prowadzą do wielu nadużyć finansowych. Ewentualnie do rozważenia połączenia elementu doradczego z elementem wdrożeniowym w ramach jednego naboru. Same projekty doradcze bez wdrożenia efektów nie mają żadnych wartości dodanych

Lp.	Program operacyjny	Instytucja zlecająca badanie	Tytuł badania	Wniosek wynikający z badania (strona w raporcie)	Treść rekomendacji	Podmiot odpowiedzialny za wdrożenie rekomendacji (adresat rekomendacji)	Proponowany przez Wykonawcę sposób wdrożenia rekomendacji	Proponowany termin wdrożenia rekomendacji (kwartał)	Klasyfikacja	Obszar tematyczny	Bazowy status rekomendacji	Sposób wdrożenia rekomendacji	Uzasadnienie
4	RPO WD	IZ RPO WD	„Ewaluacja efektów wsparcia przedsiębiorstw (w tym MŚP) oraz ich innowacyjności i internacjonalizacji w województwie dolnośląskim w perspektywie 2014-2020.”	4. Wdrażanie niektórych schematów wsparcia za pośrednictwem operatorów programów grantowych (głównie instytucji otoczenia biznesu) okazało się być trafnym rozwiązaniem. Jedynym ograniczeniem i kwestią wymagającą korekty w kolejnym okresie programowania, wydaje się być rozliczanie wydatków i przekazywanie środków finansowych, w których to sferach niezbędne wydaje się wprowadzenie pewnych korekt. [str. 132-133]	W ramach RPO WD 2021-2027 należy, o ile będzie to możliwe ze względów formalnych, utrzymać możliwość zarządzania programami grantowymi dla firm przez zewnętrznych operatorów, jednocześnie jednak upraszczając rozliczanie kosztów zarządzania (idealnie powinno ono być realizowane w formie ryczałtowej) oraz projektując oddzielną, szybką ścieżkę rozliczania wydatków grantowych [str. 133]	IZ RPO WD 2021-2027, DIP	Podjęcie decyzji o realizacji wybranych schematów wsparcia za pomocą zewnętrznego operatora, określenie zasad i przeprowadzenie jego wyboru. Zaprojektowanie rozwiązań pozwalających na ryczałtowe rozliczanie kosztów zarządzania programami grantowymi, a także stworzenie szybkiej ścieżki rozliczania wydatków na granty oddzielnej od rozliczania projektów indywidualnych przedsiębiorców.	31 marca 2022	Programowa operacyjna	System realizacji Polityki Spójności, przedsiębiorczość, innowacyjność oraz badania i rozwój	rekomendacja, która została zaakceptowana do wdrożenia w całości i działania wdrożeniowe jeszcze się nie rozpoczęły,	zapisy dokumentacji konkursowej w nowych naborach w nowej perspektywie. W zakresie uproszczonych metod rozliczania kosztów - skorzystanie z opracowanych przez KE (zgodnie z obecnymi zapowiedziami) odgórnych zasad uproszczonego rozliczania kosztów (jeśli zostaną zaproponowane dla projektów grantowych) lub opracowanie własnej metodologii przez IZ RPO WD. W zakresie wyboru operatora zewnętrznego, na ten moment jest za wcześnie na podejmowanie takich decyzji.	Programowanie wsparcia w ramach kolejnego okresu finansowania
5	RPO WD	IZ RPO WD	„Ewaluacja efektów wsparcia przedsiębiorstw (w tym MŚP) oraz ich innowacyjności i internacjonalizacji w województwie dolnośląskim w perspektywie 2014-2020.”	5. Rola mechanizmu ZIT i instytucji pośredniczących w ramach poszczególnych obszarów ZIT w sferze wspierania przedsiębiorstw powinna zostać przeanalizowana i przedyskutowana. O ile bowiem przeznaczanie określonych alokacji na wsparcie przedsiębiorców w ramach poszczególnych subregionów wydaje się trafnym rozwiązaniem, to korzyści wynikające z zastosowania mechanizmu ZIT wymagają głębszej analizy. [str. 134-135]	Należy głęboko rozważyć wady i zalety wdrażania wsparcia dla przedsiębiorców z zastosowaniem mechanizmu ZIT, biorąc także pod uwagę wpływ takiego rozwiązania na rozwój poszczególnych subregionów i na aktywizację sektora MŚP w subregionach. W sytuacji ewentualnej rezygnacji z takiego sposobu wdrażania określonych działań należy zaprojektować odpowiednie rozwiązania, ułatwiające składanie wniosków i realizację projektów przez przedsiębiorców ulokowanych w znacznej odległości od Wrocławia. [str. 134-135]	IZ RPO WD 2021-2027 DIP	Przeprowadzenie, pod kątem kolejnej perspektywy finansowej, analizy wskazującej na główne korzyści i ograniczenia związane z zastosowaniem mechanizmu ZIT w celu wsparcia przedsiębiorczości (w obu modelach zastosowanych w ramach RPO WD 2014-2020, czyli z delegacją wszelkich obowiązków do odpowiedniej instytucji pośredniczącej <model ZIT AW> i oceną wyłączenia w zakresie zgodności ze strategią danego ZIT <ZIT AJ i ZIT WrOf>). W przypadku rezygnacji z wykorzystania mechanizmu ZIT w sferze wspierania przedsiębiorstw, dalsze poszerzenie i udoskonalenie rozwiązań ułatwiających składanie wniosków i załatwianie odpowiednich spraw przez przedsiębiorców mających siedziby w dużej odległości od Wrocławia, a także kontaktowanie się (w tym w formie telekonferencji) z pracownikami odpowiednich IP.	30 września 2021	Programowa operacyjna	System realizacji Polityki Spójności	rekomendacja, która została zaakceptowana do wdrożenia w całości i działania wdrożeniowe jeszcze się nie rozpoczęły,	zapisy dokumentacji konkursowej w nowych naborach w nowej perspektywie	Należy już zostać przy elektronicznym obiegu dokumentów, co daje takie same szanse dla wszystkich Wnioskodawców.
6	RPO WD	IZ RPO WD	„Ewaluacja efektów wsparcia przedsiębiorstw (w tym MŚP) oraz ich innowacyjności i internacjonalizacji w województwie dolnośląskim w perspektywie 2014-2020.”	6. Oceną merytoryczną projektów dla przedsiębiorców zajmowali się w większości pracownicy odpowiednich instytucji pośredniczących, nie zaś zewnętrzni eksperci. W rezultacie, szczególnie w przypadku projektów dotyczących sfery badawczo-rozwojowej projekty były niekiedy oceniane przez osoby nie dysponujące wystarczającą wiedzą merytoryczną. Dodatkowo, w zasadzie nie wykorzystywano formuły panelu ekspertów, spotykającego się z wnioskodawcą, która jest bardzo użyteczna, szczególnie do oceny najbardziej złożonych, innowacyjnych projektów. [str. 138-139]	W ramach RPO WD 2021-2027 rekomendujemy większe wykorzystanie zewnętrznych ekspertów, przede wszystkim do oceny najbardziej złożonych i wymagających największej wiedzy wysoce innowacyjnych projektów oraz projektów badawczo-rozwojowych. Proponujemy także wykorzystanie (przede wszystkim dla takich właśnie projektów) instrumentu panelu ekspertów. [str. 138-139]	Odpowiednie IP w ramach RPO WD 2021- 2027	Zaprojektowanie odpowiednich rozwiązań proceduralnych w ramach systemu oceny. Zapewnienie odpowiedniego budżetu w ramach pomocy technicznej, pozwalającego na sfinansowanie kosztów pracy ekspertów oraz kosztów organizacji paneli ekspertów. Zapoznanie się z doświadczeniami kluczowych instytucji krajowych (przed wszystkim PARP i NCBR), jeżeli chodzi o ocenę projektów w ramach PO IR, w miarę możliwości organizacja staży i szkoleń w tych instytucjach w celu przygotowania personelu IZ oraz odpowiednich IP.	31 marca 2022	Programowa operacyjna	System realizacji Polityki Spójności, innowacyjność oraz badania i rozwój	rekomendacja, która została zaakceptowana do wdrożenia w całości, i działania wdrożeniowe jeszcze się nie rozpoczęły,	Odpowiednie zapisy w Regulaminie KOP.	Wdrożenie zależy od dostępności budżetu przewidzianego na wynagrodzenia ekspertów. Dobrą praktyką jest włączanie do oceny pracowników instytucji, daje to możliwość kontrolowania ocenianych wniosków.
7	RPO WD	IZ RPO WD	„Ewaluacja efektów wsparcia przedsiębiorstw (w tym MŚP) oraz ich innowacyjności i internacjonalizacji w województwie dolnośląskim w perspektywie 2014-2020.”	7. Wsparcie, skierowane do przedsiębiorców w ramach odpowiednich działań, finansowanych ze środków EFS w ramach Działania 8.5 i 8.6 jest oceniane bardzo korzystnie i odpowiada na potrzeby przedsiębiorców i ich pracowników. [str. 114-121, 123-131]	W kolejnym okresie programowania warto rozważyć, o ile będzie to możliwe, biorąc pod uwagę postanowienia Umowy Partnerstwa 2021-2027, kontynuację wsparcia w formie zbliżonej do tej w ramach obu opisywanych działań. W projektowaniu zasad wsparcia warto tylko wziąć pod uwagę poważne zmiany na rynku pracy (dla kontynuacji Działania 8.5) oraz zaprojektowanie rozwiązań (np. poprzez zmniejszenie intensywności wsparcia, ograniczenie typów finansowanych szkoleń, czy też katalogu beneficjentów) przeciwdziałających, szczególnie w subregionie wrocławskim, znaczącej dysproporcji między popytem na wsparcie a możliwościami jego sfinansowania (dla kontynuacji Działania 8.6). [str. 114-121, 123-131]	IZ RPO WD 2021-2027	Zaprojektowanie i wynegocjowanie z przedstawicielami Komisji Europejskiej odpowiednich schematów wsparcia w ramach RPO WD 2021-2027, z uwzględnieniem opisywanych kwestii.	30 czerwca 2021	Programowa operacyjna	Przedsiębiorczość, rynek pracy	rekomendacja zatwierdzona w całości	Podczas negocjacji z KE będą prowadzone działania mające na celu kontynuację wsparcia	Programowanie wsparcia w ramach kolejnego okresu finansowania